

STANOVISKO

k navrhovanej činnosti „Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu štrkopieskov Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030“ vypracované na základe jej odborného posúdenia v súlade s ustanovením § 16a ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, Námestie L. Štúra 5943/1, 974 05 Banská Bystrica v súlade s ustanovením § 16a ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov listom č. OU-BB-OSZP2-2020/007114-002 zo dňa 04.02.2020 (ev. č. VÚVH – RD 506/2020 zo dňa 05.02.2020) obrátil na Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava ako odborné vedecko-výskumné pracovisko vodného hospodárstva poverené ministrom životného prostredia Slovenskej republiky výkonom primárneho posúdenia významnosti vplyvu realizácie nových rozvojových projektov na stav útvarov povrchovej vody a stav útvarov podzemnej vody vo vzťahu k plneniu environmentálnych cieľov a vydávaním stanoviska o potrebe posúdenia nového rozvojového projektu podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona, ktorý je transpozíciou čl. 4.7 RSV, so žiadosťou o vydanie odborného stanoviska k navrhovanej činnosti „***Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu štrkopieskov Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030***“. Súčasťou žiadosti bol projektová dokumentácia (vyhotovil: Ing. Tibor Turčan, Lučenec, október 2019).

Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava na základe odborného posúdenia navrhovanej činnosti/stavby „***Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu štrkopieskov Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030***“ poskytuje nasledovné stanovisko:

Investorom navrhovanej činnosti „***Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu štrkopieskov Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030***“ je Ing. Pavol Mrva – KOLEK, Letná 1, 984 01 Lučenec. Predmetom navrhovanej činnosti je ťažba a úprava štrkopieskov pre stavebné účely. Ťažba bude zabezpečovaná bežne používanou dobývacou metódou – povrchovým strojným dobývaním bez použitia trhacích prác (ide o rozpojiteľné zeminy). Ložisko z hľadiska otvárkovej a prípravy, členenia, časovej a vecnej nadväznosti prác zatiaľ nie je otvorené, ide o zabezpečenie ťažby z doteraz neťaženého ložiska.

Ložisko štrkopieskov sa nachádza a činnosť sa bude vykonávať v Banskobystrickom kraji (BC 6), okrese Lučenec (kód okresu 606), katastri obce Holiša (kód obce 511439), situovanej cca 1,8 km juhozápadne od obce Holiša, resp. cca 1,0 km severovýchodne od miestnej časti Lazy obce Trebeľovce. Komunikačne je ložisko prístupné cez existujúcu asfaltovú prístupovú komunikáciu od rekreačno-sportového areálu priamo z cesty I. triedy I/71, vzdialenosť cca 300 m.

Z hľadiska požiadaviek súčasnej európskej legislatívy, ako aj legislatívy SR v oblasti vodného hospodárstva navrhovaná činnosť „***Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu štrkopieskov Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030***“ musela byť posúdená

z pohľadu požiadaviek článku 4.7 rámcovej smernice o vode, a to vo vzťahu k dotknutým útvarom povrchovej a podzemnej vody.

Rámcová smernica o vode určuje pre útvary povrchovej vody a útvary podzemnej vody environmentálne ciele. Hlavným environmentálnym cieľom RSV je dosiahnutie dobrého stavu vôd v spoločenstve do roku 2015 resp. 2021 najneskôr však do roku 2027 a zabránenie jeho zhoršovaniu. Členské štáty sa majú snažiť o dosiahnutie cieľa – aspoň dobrého stavu vôd, definovaním a zavedením potrebných opatrení v rámci integrovaných programov opatrení, berúc do úvahy existujúce požiadavky spoločenstva. Tam, kde dobrý stav vôd už existuje, mal by sa udržiavať.

V prípade nových infraštruktúrnych projektov nedosiahnutie úspechu pri

- dosahovaní dobrého stavu podzemnej vody,
- dobrého ekologického stavu, prípadne dobrého ekologického potenciálu útvarov povrchovej vody, alebo
- pri predchádzaní zhoršovania stavu útvarov povrchovej alebo podzemnej vody

v dôsledku nových zmien fyzikálnych vlastností útvaru povrchovej vody alebo zmien úrovne hladiny útvarov podzemnej vody, alebo keď

- sa nepodarí zabrániť zhoršeniu stavu útvaru povrchovej vody z veľmi dobrého na dobrý v dôsledku nových trvalo udržateľných rozvojových činností človeka

sa nepovažuje za porušenie rámcovej smernice o vode, avšak len v tom prípade, ak sú splnené všetky podmienky definované v článku 4.7 RSV.

Lokalita navrhovanej činnosti „*Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu štrkopieskov Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030*“ je situovaná v čiastkovom povodí Ipľa. Dotýka sa dvoch útvarov podzemnej vody, a to útvaru podzemnej vody kvartérnych sedimentov SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa a útvaru podzemnej vody predkvartérnych hornín SK2003100P Medzizrnové podzemné vody Lučenskej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny (tabuľka č.1). Útvary povrchovej vody sa v predmetnej lokalite nenachádzajú.

tabuľka č. 1

Čiastkové povodie	Kód VÚ	Názov VÚ	Plocha VÚ (km ²)	Stav VÚ	
				kvantitatívny	chemický
Ipľa	SK1000800P	Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa	198,072	dobry	zly
Ipľa	SK2003100P	Medzizrnové podzemné vody Lučenskej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny	564,501	dobry	dobry

Vysvetlivka: VÚ = vodný útvar

Lokalita navrhovanej činnosti/dobývací priestor v lokalite Holiša – Krutkova pustatina v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa nachádza v 1. stupni územnej ochrany a v chránenom vtáčom území Poiplie (SKCHVU021).

Záujmové územie navrhovanej činnosti nepatrí do územia európskeho významu, ani do chránených území podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, chráneného vodohospodárskeho územia, ani do ochranných pásiem vodných zdrojov.

Posúdenie navrhovanej činnosti „*Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu štrkopieskov Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030*“ sa vzťahuje na obdobie počas vykonávania ťažobnej činnosti, ako aj na obdobie po jej ukončení.

Vplyv realizácie navrhovanej činnosti na zmenu hladiny útvarov podzemnej vody SK1000800P a SK2003100P

Stručný popis navrhovanej činnosti

Rozsah využitia územia

Pre plánované ťažobné práce bude vychádzať z predpokladaného ročného objemu do 100 000 ton štrkopiesku za rok, podľa priebežných a operatívnych požiadaviek odbytu.

Záber plochy bude 4,9833 ha.

Ložisko Holiša – Krutkova pustatina z hľadiska spôsobu otvárkovej a prípravy, členenia, časovej a vecnej nadväznosti prác možno považovať za neotvorené, ide o novú ťažobňu.

Pri realizácii otvárkových a prípravných prác je potrebné dosiahnuť aby:

- skryvkové a ťažobné rezy boli plynule napojené a plynule nadväzovali na okolitý terén,
- pri realizácii prípravných prác je potrebné dodržiavať potrebný predstih tak, aby nedochádzalo k zbytočnému znečisťovaniu ložiska.

Ťažba na ložisku bude zabezpečovaná bežne používanou dobývacou metódou – povrchovým strojným dobývaním bez použitia trhacích prác pri rozpojovaní hornín, nakoľko v tomto území budú dobývané štrkopiesky, t. j. rozpojiteľné zeminy. Spôsob vedenia dobývacích prác bude závisieť od geologických, hydrogeologických a bansko-technických podmienok, ako aj od technických parametrov ťažobnej techniky.

Postup na jednotlivých pracovných činnostiach bude mať svoju technologickú postupnosť:

- na ploche vyňatej poľnohospodárskej pôdy sa vykoná skrývka humusového horizontu priebežne v potrebnom rozsahu, resp. v dostatočnom predstihu pred vlastnou skrývkou buldozénom, príp. kolesovým nakladačom na potrebnú vzdialenosť do pozdĺžneho valu, na určitý čas bude uložená na depóniu (skládku), v súlade s podmienkami bilancie skrývky humusového horizontu poľnohospodárskej pôdy tak, aby nedošlo k znehodnoteniu kvalitatívnych vlastností poľnohospodárskej pôdy,
- následne budú realizované skryvkové práce, a to zhrnutím nadložných pokryvných hornín, tvorených kvartérnymi sedimentami, ktoré dosahujú mocnosť 1,5 – 2,5 m. Skryvkové práce nadložnej vrstvy musia byť vedené tak, aby nedochádzalo k zbytočnému znečisťovaniu ložiska, práce je potrebné viesť v dostatočnom predstihu pred vlastnými ťažobnými prácami, pre zaistenie čistoty ťaženej suroviny. Spodná hranica skrývky nadložnej vrstvy sa zhoduje približne s ustálenou hladinou podzemnej vody. Pri vykonávaní skryvkových prác je najvýhodnejšie používať buldozéry na pásovom podvozku. Z hľadiska časového aj kvalitatívneho je potrebné dodržať zásadu predstihu vykonaných skryvkových prác pred vlastnou ťažbou. Materiál pochádzajúci zo skrývky nadložnej vrstvy bude dočasne ukladaný na depóniu, neskôr bude ukladaný späť do vyťažených priestorov, ktoré vzniknú po ťažbe štrkopieskov. Postup na jednotlivých skryvkových rezoch bude sledovať skutočne bansko-geologické podmienky uloženia vhodnej suroviny, zároveň je pri realizácii prípravných prác potrebné dosiahnuť, aby skryvkové rezy plynule nadväzovali na okolitý terén, skrývka zeminy nebude umiestňovaná mimo plochy, na ktorej je plánovaná ťažba,
- ťažobné práce sa budú vykonávať ťažobnými mechanizmami s podkopovou lyžicou, ťažba bude vykonávaná priamo z brehu spätným ústupovým spôsobom v tzv. kazetách

(ťažobných jamách) s rozmermi cca šírka 50 až 100 m x dĺžka 150 až 200 m. Pritom výška rezu nesmie presahovať výškový dosah dobývacieho priestoru stroja. Pri ťažobných prácach musí byť dodržiavaná zásada, že po obvode ťažobného priestoru bude ponechávaný neťažený pruh (ochranný pilier) štrkopieskov so šírkou cca 5 m, aby nedochádzalo k samovoľnému zosúvaniu brehov vplyvom kolísania hladiny vody mimo územia odňatého z poľnohospodárskeho pôdneho fondu, resp. priľahlých parciel. Výška (hĺbka) ťažobných rezov dosiahne maximálne 6 m (podľa uloženia podložia a konkrétnych bansko-geologických podmienok). Je potrebné dodržať zásadu nepodkopávania brehov, aby nedošlo k samovoľným zosunom,

- štrkopiesky budú ťažené priamo z ich prirodzeného uloženia – bez primárneho rozpojovania, ako rozpojitelné zeminy bagrovaním, nakladanie budú na nákladné autá, bežne používané v súčasnej doprave stavebných materiálov.

Z hľadiska požiadaviek článku 4.7 RSV bolo potrebné posúdiť, či realizácia navrhovanej činnosti „*Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu štrkopieskov Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030*“ nebude mať vplyv na zmenu hladiny dotknutých útvarov podzemnej vody SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa a SK2003100P Medzizrnové podzemné vody Lučenskej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny.

Útvary podzemnej vody SK1000800P a SK2003100P

a) súčasný stav

Útvar podzemnej vody SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa bol vymedzený ako útvar kvartérnych sedimentov s plochou 198,072 km². Na základe hodnotenia jeho kvantitatívneho a chemického stavu v rámci 2. plánu manažmentu správneho územia povodia Dunaj (2015) tento vodný útvar bol klasifikovaný v dobrom kvantitatívnom stave a zlom chemickom stave, ktorý je zapríčinený vysokými koncentraciami síranov.

Útvar podzemnej vody SK2003100P Medzizrnové podzemné vody Lučenskej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny bol vymedzený ako útvar predkvartérnych hornín s plochou 564,501 km². Na základe hodnotenia jeho kvantitatívneho a chemického stavu v rámci 2. plánu manažmentu správneho územia povodia Dunaj (2015) tento vodný útvar bol klasifikovaný v dobrom kvantitatívnom stave a v dobrom chemickom stave.

Hodnotenie kvantitatívneho stavu v útvaroch podzemnej vody pre Plány manažmentu správneho územia povodia Dunaj (2009,2015) bolo vykonané na základe prepojenia výsledkov bilančného hodnotenia množstiev podzemných vôd a hodnotenia zmien režimu podzemných vôd (využitie výsledkov programu monitorovania).

Bilančné hodnotenie množstiev podzemných vôd je založené na porovnaní využiteľných množstiev podzemných vôd (vodohospodársky disponibilných množstiev podzemných vôd) a dokumentovaných odberov podzemných vôd v útvare podzemnej vody. Využiteľné množstvá podzemných vôd tvoria maximálne množstvo podzemnej vody, ktoré možno odoberať z daného zvodneného systému na vodárenské využívanie po celý uvažovaný čas exploatacie za prijateľných ekologických, technických a ekonomických podmienok bez takého ovplyvnenia prírodného odtoku, ktoré by sa pokladalo za neprípustné, a bez neprípustného zhoršenia kvality odoberanej vody (využiteľné množstvá vyčísľované na národnej úrovni v súlade so zákonom č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach /geologický zákon/ a jeho vykonávacía vyhláška č. 51/2008 Z. z.).

Medzná hodnota dobrého kvantitatívneho stavu bola stanovená na úrovni 0,80 (podiel využívania podzemných vôd < 80 % stanovených transformovaných využiteľných množstiev podzemných vôd).

Hodnotenie zmien režimu podzemných vôd

pozostáva z hodnotenia významnosti trendov režimu podzemných vôd a hodnotenia zmien režimu podzemných vôd.

Postup **hodnotenia (testovania) chemického stavu** útvarov podzemnej vody na Slovensku bol prispôbený podmienkam existujúcich vstupných informácií z monitoringu kvality podzemných vôd a o potenciálnych difúzných a bodových zdrojoch znečistenia, koncepčnému modelu útvarov podzemnej vody (zahŕňajúcemu charakter priepustnosti, transmisivitu, generálny smer prúdenia vody v útvare podzemnej vody, hydrogeochemické vlastnosti horninového prostredia obeh).

b) predpokladané zmeny hladiny podzemnej vody po realizácii navrhovanej činnosti

I. počas ťažobnej činnosti

Počas realizácie ťažby štrkopieskov v ložisku Holiša – Krutkova pustatina podľa „*Plánu využívania ložiska nevyhradeného nerastu Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030*“, vzhľadom na navrhovanú technológiu ťažby, povrchovým strojným dobývaním bez použitia trhacích prác pri rozpojovaní hornín, ktorá nevyžaduje čerpanie vôd z priestoru ťažby (ťažiť sa bude spod hladiny vody), vplyv ťažby štrkopieskov na zmenu hladiny dotknutých útvarov podzemnej vody SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipl'a a útvaru podzemnej vody SK2003100P Medzizrnové podzemné vody Lučenskej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny sa nepredpokladá.

II. po ukončení ťažobnej činnosti

Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti „*Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu štrkopieskov Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030*“ (ťažba štrkopieskov), po ukončení ktorej zostane odkrytá hladina podzemnej vody/vodná plocha, sa jej vplyv na zmenu hladiny dotknutých útvarov podzemnej vody SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipl'a a SK2003100P Medzizrnové podzemné vody Lučenskej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny ako celku nepredpokladá.

Záver:

Na základe odborného posúdenia navrhovanej činnosti „*Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu štrkopieskov Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030*“ situovanej v čiastkovom povodí Ipl'a, možno predpokladať, že vplyv realizácie navrhovanej činnosti, z hľadiska požiadaviek článku 4.7 rámcovej smernice o vode a zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov, na zmenu hladiny podzemnej vody v dotknutých útvaroch podzemnej vody SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipl'a a SK2003100P Medzizrnové podzemné vody Lučenskej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny ako celku sa nepredpokladá.

Útvary povrchovej vody sa v predmetnej lokalite nenachádzajú.

Na základe uvedených predpokladov navrhovanú činnosť „Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu štrkopieskov Holiša – Krutkova pustatina na roky 2020 - 2030“ podľa článku 4.7 RSV nie je potrebné posúdiť.

Vypracoval: Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava
 Ing. Simona Bullová

V Bratislave, dňa 08. júna 2020

Výskumný ústav vodného hospodárstva
nábr. arm. gen. L. Svobodu 5
812 49 BRATISLAVA
22